

Het artikel over de TU Delft dat de NRC zaterdag 22 oktober publiceerde, schetst een vertekend en gedateerd beeld van de universiteit en bevat veel onjuistheden. De universiteit hecht grote waarde aan een correcte beeld en geeft hieronder een selectie van de belangrijkste punten die door de krant verkeerd zijn weergegeven.

“... miljoenen gingen verloren met vastgoed..”

De TU Delft hanteert een systeem waarbij de kosten van het onroerend goed worden doorberekend aan de bedrijfsonderdelen van de universiteit (bijvoorbeeld de faculteiten) die van de gebouwen gebruik maken. Dit is een interne verrekening die geen ander doel heeft dan onderdelen te stimuleren om efficiënt en zuinig om te gaan met ruimtes en faciliteiten. In de praktijk worden in de begrotingen niet alle huisvestingslasten voor 100% doorberekend. Dit levert een boekhoudkundig ‘verlies’ op voor het bedrijfsonderdeel vastgoed, maar dat heeft uitsluitend een interne boekhoudkundige betekenis. De stelling dat er “miljoenen verloren gingen” is onzinnig.

“.. en rijksgeld is niet rechtmatig besteed.”

De TU Delft gaat met aandacht en verantwoordelijkheid om met publieke middelen, en dat blijkt ook uit de goedkeurende accountantsverklaringen van PwC bij de jaarrekeningen over 2009 en 2010. Dit betekent dat de cijfers een getrouw beeld geven van de grootte en samenstelling van het vermogen en van het resultaat over 2009 en 2010 en dat de uitgaven rechtmatig zijn geweest. Deze goedkeurende verklaringen zijn het resultaat van de grote aandacht die de TU Delft geeft aan de beheersing van de financiële en administratieve processen. De TU Delft onderstreept dat dit in ieder geval niet van toepassing op de huidige situatie.

“Maar ondanks de ondernemingszin ging het financieel niet goed met de TU Delft”

Om een goed beeld te krijgen van de financiële positie van de universiteit is het nodig om te kijken naar het operationele resultaat en de bijzondere lasten (vooral de Brand Bouwkunde) buiten beschouwing te laten. Dan blijkt dat de financiële positie van de TU Delft zich sinds 2008 in een positieve richting ontwikkelt. Hiervoor is geen andere verklaring dan een terughoudend en prudent financieel beleid van de TU Delft.

Daarbij moet ook worden aangetekend dat de invoering van het Bachelor Master systeem voor de TU Delft financieel nadelig is uitgepakt. Dat is intussen door het Ministerie van OCW erkend en aangepast. Helaas krijgt de TU Delft de achterstallige € 33 miljoen uitbetaald over een periode van 10 tot 14 jaar. Was dat bedrag in een keer overgemaakt dan hadden tekorten zich in het geheel niet voorgedaan.

In 2009 heeft het College van Bestuur een herijkingsagenda opgestart om tekorten op te kunnen vangen en bovendien ruimte te scheppen voor investeringen in de toekomst van de universiteit. Dat dit vruchten afwerpt blijkt

al uit het lagere operationele tekort in 2009 ten opzichte van 2008, het positieve operationele resultaat over 2010 (€ 12 miljoen) en het met zekerheid te verwachten hogere positieve operationele resultaat over 2011. Een andere indicatie betreft de ontwikkeling van de liquiditeitspositie van € 50 miljoen in 2008 naar € 86 miljoen in 2010.

“Personeel wordt ontslagen en Spin off-bedrijfjes blijken vooral geld te kosten”

De startende ondernemingen drukken nagenoeg niet op de exploitatie van de TU Delft. De TU Delft draagt in het algemeen slechts beperkt bij aan de opstartkosten van beginnende ondernemingen. Er worden vooral intellectuele rechten ingebracht en slechts in zeer beperkte mate financiële middelen. Binnen de noodzakelijke herijking zijn ontslagen helaas niet helemaal te voorkomen, maar er is geen enkel verband met startende ondernemingen.

“... zat hij <Waas> met 198.000 euro boven de Balkendenorm”

Het salaris van decaan Marco Waas ligt onder de Balkenende norm. In 2007, 2008 en 2010 was zijn inkomen (grondslag Loonheffing + pensioenpremie), resp. € 165.743, € 170.492, € 186,302, en viel onder de Balkenende norm (WOPT). Het jaar 2009 betrof een bijzonder jaar, omdat in januari 2009 een correctie plaatsvond over de periode sept 2005 - jan 2008 van € 5502 en een nabetaling van 2008 van € 6.284. Als deze correcties in het juiste jaar waren verrekend zat Waas gedurende alle betrokken jaren (2007 t/m 2010) onder de Balkendenorm,

“De bestuursvoorzitter ... liet de ondernemingsraad weten dat de zaak was ‘afgedaan’.”

De facultaire ondernemingsraad (Odc) heeft over de opdrachtverlening vragen gesteld aan de bestuursvoorzitter, waarop het onderwerp met de Odc is besproken. De Odc heeft laten weten met de genomen maatregelen (onmiddellijk stopzetten contracten en nadere formulering gedragslijnen) in te stemmen en de bestuursvoorzitter geïnformeerd de zaak als gesloten te beschouwen.

“...meldde deze krant dat Waas betrokken was bij zes opdrachten voor zijn vrouw”

Accountantsbureau PwC heeft onderzoek gedaan naar de opdrachtverlening aan bedrijven waarbij de vrouw van Marco Waas verbonden was. PwC heeft onderzocht of Waas in overeenstemming heeft gehandeld met de afspraken die in 2004 gemaakt zijn met de toenmalige collegevoorzitter en in 2010 met Dirk Jan van den Berg. In de samenvattende opmerkingen van het PwC rapport staat: “Wij merken op ... dat niet in strijd met de gemaakte afspraken is gehandeld, ..” Hiermee stelt PwC vast dat Marco Waas juist niet betrokken was bij opdrachten aan het bedrijf waaraan zijn vrouw verbonden was.

“... komt omdat er weinig regels zijn die overtreden kunnen worden.”

Het beeld over het inkoopbeleid dat er “weinig regels” zijn, is niet juist. Voor 2007 en in 2009 en 2010 handelde de TU Delft in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels, zoals in de accountantsrapporten over die jaren valt te lezen. Ook de constatering dat er geen meerdere offertes behoeven te worden aangevraagd staat op afstand van de praktijk. Van de € 210 miljoen die de TU Delft uitgeeft aan inkopen valt € 110 miljoen onder de regels voor Europese aanbesteding en wordt dus besloten op basis van meerdere offertes; € 30 miljoen betreft verrekeningen met collega-instellingen, subsidies en overheid; € 35 miljoen betreft onderzoeksbenodigdheden waarvoor gezien het specialistische karakter vaak niet eens meerdere leveranciers te vinden zijn en € 35 miljoen zijn uitgaven in overige categorieën, waarvan veel afgedekt is met raamcontracten, waarbinnen tussen *preferred suppliers* competitie plaatsvindt. Controle op de rechtmatigheid vindt op verschillende niveaus in de organisatie plaats; de Directie Financiën voert extra controles uit bij uitgaven boven een bepaald normbedrag.

Op gezette tijden laat de TU Delft de kwaliteit (“volwassenheid”) van haar inkoopprocessen toetsen. In 2005 behaalde de TU Delft een score van 1,5 en in 2010 een score van 2,9. Het gemiddelde van de nationale publieke sector is 1,57. Met de introductie in 2012 van Basware Purchase Management ontstaat een geheel digitaal bestelsysteem waarin alle gecontracteerde leveranciers worden opgenomen.

“.. onrechtmatig besteed was: 112,8 miljoen in 2007, 2008 en 2009”

Dit betreft bedragen waarvan de accountant heeft vastgesteld dat deze niet besteed zijn in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels: € 64 miljoen (2007), € 43 miljoen (2008) en € 3,4 miljoen (2009) zijn bij elkaar opgeteld. Door het zonder verdere toelichting gebruiken van de accountantsterm “onrechtmatig” suggereert de krant dat uitgaven onordelijk waren. Dit is pertinent onjuist.

De TU Delft heeft in deze jaren wel degelijk aanbestedingsprocedures toegepast, zij het niet volgens de Europese aanbestedingsrichtlijnen. In de jaren 2007 en 2008, waarin de accountant de verklaring van rechtmatigheid niet geeft, stelt de accountant wel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële situatie van de TU Delft. Over 2009 en 2010 heeft de TU Delft goedkeurende verklaringen ontvangen.

".. de TU Delft had geen gedragscode ter bestrijding van nepotisme of ander niet integer gedrag..."

Het integriteitsbeleid bestaat uit drie onderdelen: (1) een algemene gedragscode, 2a) een aantal regelingen op verschillende aspecten van integriteit (de gedragscode wetenschappelijke integriteit (2005), de VSNU Code Good Governance (2007), de regeling Klachten Ongewenst Gedrag (2009)), 2b) een commissie (in oprichting) ter behandeling van dilemma's die kunnen opkomen als wetenschappers hun onderzoek naar de markt brengen en 3) een klokkenluidersregeling (2011).

"Er is wel een regeling nevenwerkzaamheden. Maar naleving en toezicht zijn slecht..."

Sinds 1999 heeft de TU Delft een regeling nevenwerkzaamheden. De regeling stelt dat hoogleraren, decanen en CvB-leden een beperkt deel van hun werktijd mogen besteden aan nevenfuncties. Ook is onder andere bepaald dat de nevenwerkzaamheden van belang moeten zijn voor de TU Delft. In de jaarlijkse functioneringsgesprekken komen de eventuele nevenfuncties aan de orde. De TU Delft hecht belang aan hoogleraren en decanen die mede via nevenfuncties in de samenleving aanwezig zijn. Wetenschappers horen volgens de universiteit, maar ook volgens de overheid, niet in een ivoren toren.

"Slordig personeelsbeleid kost TU Delft miljoenen"

NRC heeft bij de TU Delft geen enkele informatie opgevraagd over personeelsbeleid.

Bij grote reorganisaties zoals die in 2004/2005 en in 2010/2011 kunnen er afvloeiingsregelingen worden getroffen die voor de TU Delft nog een aantal jaren verplichtingen met zich mee brengen. Dit gebeurt conform een sociaal plan dat met de lokale vakbonden is overeengekomen, zoals bij verantwoordelijk werkgeverschap hoort.

"Bovendien draait de TU Delft de komende tien jaar... op voor 70% van zijn salaris"

Dit is onjuist. Betrokkene ontvangt regulier WW en BWNNU. Het betreft hier een uitzonderlijk geval.

"Aan de andere kant huurde de TU Delft steeds vaker externen in"

Vanaf 2008 is met kracht de inhuur van het aantal externen sterk teruggebracht. In twee jaar tijd daalde de post "vergoeding diensten derden" van 34,3 mln. naar 17,2 mln. euro in 2010. De post "uitzendkrachten" daalde van 11,3 mln. naar 7,6 mln. in 2010.

“De grootste klappen loopt de universiteit op met Vastgoed”

Sinds 1999 is de TU Delft zelf eigenaar van de universiteitsgebouwen. Veel van het vastgoed is verouderd. De TU Delft staat de komende jaren voor grote investeringen. De universiteit heeft zich de vraag gesteld of ze voldoende is toegerust om een groot investeringsprogramma in vastgoed goed te besturen. Voorafgaande aan de beslissingen over de benodigde investeringen heeft de TU Delft KPMG hiernaar onderzoek laten verrichten. Het rapport maakt duidelijk dat er inderdaad verbeterlagen nodig waren. Het College van Bestuur heeft meteen werk gemaakt van de verbetering van de professionaliteit van het vastgoedprojectbeheer. Een tweede rapport van KPMG laat zien dat daarmee goede voortgang wordt gemaakt. In de controle voor de jaarrekening 2010 heeft PwC op verzoek van het CvB de investeringen in vastgoed verzwaard gecontroleerd, door middel van extra detailwerkzaamheden; er zijn “geen verdergaande onrechtmatigheden geconstateerd”.

“Maar in plaats daarvan werd een gerenoveerd gebouw betrokken”

De nieuwe huisvesting van de faculteit Bouwkunde aan de Julianalaan in Delft is een groot succes in de beleving van de studenten en medewerkers, maar vooral ook daarbuiten. Het is een rijksmonument, verrijkt met de aanbouw van twee grote glazen ruimtes. Het interieur heeft in 2009 de Lensvelt - De Architect Interieurprijs ontvangen. De combinatie van exterieur, interieur en gebruik maakt het gebouw nu al een icoon in de wereld van de architectuur. De aanpak past geheel in de Architectuurnota 2009 waarin toenmalig minister Plasterk het herontwerp en hergebruik van bestaande karakteristieke gebouwen tot prioriteit maakte. De TU Delft is in 2010 voor dit project genomineerd voor de Gouden Piramide, een prijs waarmee o.a. het ministerie van OCW inspirerend opdrachtgeverschap in de architectuur beloont. In 2011 won het gebouw de prestigieuze EU Prize for Cultural Heritage/Europa Nostra Award. Deze onderscheidingen en de gestage stroom internationale bezoekers steunen de TU Delft in de opvatting dat ze geheel in lijn met de bedoeling van destijds minister Plasterk een architectonisch icoon heeft gerealiseerd.

Deze oplossing is ook het meest kosteneffectief. Desalniettemin kostte de Bouwkunde-brand de TU Delft uiteindelijk € 52 miljoen, een verlies dat in eerste instantie voor de helft door het Ministerie van OCW gedragen werd. Tot teleurstelling van de TU Delft heeft de ministerie die bijdrage teruggetrokken. Nadat het ministerie ons bezwaar heeft afgewezen, vechten wij de terugvordering van de € 25 miljoen via de rechter aan. Dat wij ons hierin laten bijstaan door een advocatenkantoor en dat daaraan kosten verbonden zijn kan geen verwondering wekken. Deze bedragen liggen echter rond de 90 duizend euro en niet 220 duizend zoals de krant stelt.

“...de TU Delft als eigenaar verplicht is geld te reserveren voor de ontmanteling. Dat is nooit gebeurd...”

Voordat de nieuwe wet in april dit jaar in werking trad, rustte er geen verplichtingen op de TU Delft voor het treffen van een voorziening voor de ontmanteling.

Toen bij de vormgeving van de nieuwe kernenergiewet duidelijk werd dat de vergunninghouder verantwoordelijk zou worden voor het treffen van een financiële voorziening, heeft de TU Delft meteen overleg gestart met de betrokken ministeries. Het overleg loopt voorspoedig en de verwachting is dat de TU Delft aan deze verplichting zal voldoen op een manier die geen negatieve effecten heeft op de operationele middelen van de universiteit. De veronderstelling van nalatigheid is onterecht.

“De universiteit moet nu voor het eerst in de historie, op grote schaal geld lenen bij het ministerie van Financiën.”

De TU Delft staat aan de vooravond van een omvangrijk onroerend programma over een periode van 8 tot 10 jaar. Dat voor investeringen geleend wordt is gebruikelijke bedrijfsvoering. Het prudente financiële beleid is onder meer bedoeld om de financiering voor dit programma mogelijk te maken. Een deel van het voor het programma benodigde bedrag zal door een lening gedekt moeten worden. Het is gebruikelijk om bij een lening onderpand te hebben, omdat dan de kosten van de lening lager zijn.

“... heeft de universiteit ook een mager studierendement”

Het percentage studenten dat in Delft uiteindelijk een masterdiploma haalt bedraagt 62 % en ligt daarmee in lijn met de andere universiteiten in Nederland. De TU Delft werkt hard aan het terugdringen van de gemiddelde studieduur die nu op 7,2 jaar staat. De impliciete suggestie dat het onderwijs op de TU Delft niet zou deugen is onterecht. De waardering voor de afgestudeerden aan de TU Delft is in de markt erg hoog, de visitaties zijn onverminderd zeer positief en recent mag de TU Delft ervan uitgaan dat samen met de Radboud Universiteit Nijmegen de eerste instellingsaccreditatie in Nederland wordt ontvangen. NRC kijkt selectief naar de rendementen van de Bachelorstudenten vóór de invoering van de ‘harde knip’ door de TU Delft (de eis om eerst de bachelor af te ronden voor de student aan de master begint). Dat getal heeft op zichzelf zeer weinig betekenis.

“Luyben blijkt niet helder over zijn bijbanen”

Karel Luyben heeft de Raad van Toezicht geïnformeerd over zijn betrokkenheid bij Bird Engineering. Bird Engineering heeft subsidies ontvangen via het FES-project BE-Basic, waarvoor de TU Delft als penvoerder optreedt. Dit zijn dus geen subsidies ten laste van de TU Delft. Overigens is het aandeel van de TU Delft in de omzet van Bird Engineering 1,4%. Over de periode 2005-2010 is per saldo € 125.628 naar de TU Delft gevloeid.

Ook over Buenko NV heeft Karel Luyben volledige openheid van zaken gegeven tegenover de Raad van Toezicht. Deze stelde vast dat deze activiteit onbezoldigd is en geen relatie met zijn werkzaamheden voor de TU Delft had, en bijgevolg niet als nevenactiviteit aangemerkt hoefde te worden.

Delft, 22 oktober 2011.